KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

Eduskunnan talousvaliokunnalle
TaV@eduskunta.fi
Asia: HE 208/2024 vp

KIRJALLINEN LAUSUNTO EDUSKUNNAN TALOUSVALIOKUNNALLE HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LUOTONOSTAJIA JA LUOTONHALLINNOIJIA KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI JA LAIKSI ARVOPAPERIMARKKINALAIN 7 LUVUN 5 §:N MUUTTAMISESTA

Kuluttajaliitto ry (jäljempänä Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta antaa eduskunnan talousvaliokunnalle kirjallinen lausunto otsikkoasiasta. Kuluttajaliitto esittää kohteliaimmin kuluttajansuojalakiin ehdotettujen muutosten osalta seuraavat huomiot:

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki luotonostajista ja luotonhallinnoijista. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuluttajansuojalakia sekä useita muita lakeja. Ehdotetuilla laeilla pantaisiin täytäntöön luotonhallinnoijia ja luotonostajia koskeva direktiivi (jäljempänä NPL-direktiivi), jolla on muun ohella muutettu kuluttajaluottodirektiiviä (2008/48/EY) ja asuntoluottodirektiiviä (2014/17/EU). Kuluttajansuojalakiin lisättäisiin säännökset maksujärjestelyjen tarjoamisesta sekä luottosopimuksen muuttamisen yhteydessä annettavista tiedoista.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuluttajansuojalain 7 luvun hyvää luotonantotapaa koskevan 13 §:n 2 momentin 6 kohtaa. Voimassa olevan säännöksen mukaan edellytetään erityisesti, että luotonantaja suhtautuu vastuullisesti maksujärjestelyihin. Jatkossa edellytettäisiin erityisesti, että luotonantaja tarjoaa kuluttajalle kohtuullisia maksujärjestelyjä luoton takaisinmaksun edistämiseksi, jos niiden tarjoamista voidaan kuluttajan takaisinmaksukyky ja muut olosuhteet huomioon ottaen pitää asianmukaisena. Jatkossa pelkkä luotonantajan vastuullinen suhtautuminen ei siis riittäisi, vaan luotonantajan olisi tarjottava kuluttajalle kohtuullisia maksujärjestelyjä. Kohtuullisiksi maksujärjestelyiksi tulkittaisiin hallituksen esityksen mukaan uuden eräpäivän sopiminen, luoton kuukausierien pienentäminen ja laina-ajan pidentäminen, lyhennysvapaista jaksoista sopiminen, koron tai muiden kustannusten alentaminen ja muut luottosopimuksen ehtojen muutokset, joilla voidaan välttää täytäntöönpano- ja maksukyvyttömyysmenettelyjen aloittaminen. Maksujärjestelyihin kuuluisivat myös ulosottomenettely ja muut maksukyvyttömyysmenettelyihin sisältyvät sovinto- ja myönnytysmahdollisuudet siltä osin kuin luotonantaja voi näihin vaikuttaa.

Kuluttajaliitto toteaa, että ehdotettu säännös toteuttaa tarkoituksenmukaisella tavalla pelkän NPL-direktiivin sijaan uuden kuluttajaluottodirektiivin (2023/2225/EU) 35 artiklaa, joka olisi pantava täytäntöön lähitulevaisuudessa joka tapauksessa. Direktiivi ei velvoita säätämään mainituista toimenpiteistä tarkasti kansallisessa lainsäädännössä, joten Kuluttajaliitto katsoo ehdotetun sanamuodon olevan riittävän informatiivinen ja toisaalta vastuullista suhtautumista täsmällisempi.

Kuluttajaliitto haluaa kuitenkin kiinnittää lainsäätäjän huomion uuden kuluttajaluottodirektiivin johdanto-osan 79 kappaleeseen, jonka mukaan punnitessaan lainanhoitojoustotoimenpiteiden tarkoituksenmukaisuutta luotonantajan tulisi ottaa huomioon kuluttajan yksilöllinen tilanne. Mainittuun johdanto-osan kappaleeseen on viitattu hallituksen esityksen kuluttajansuojalain 7 luvun 13 §:n 2 momentin 6 kohtaa koskevissa säännöskohtaisissa perusteluissa. Kuluttajaliitto katsoo, että myös säädöstekstissä voisi puhua muiden olosuhteiden sijaan muista yksilöllisesti arvioiduista olosuhteista, jotta kansallisessa säädöstekstissä painotettaisiin luotonantajan yksilökohtaista harkintaa direktiivissä tarkoitetulla tavalla, eikä luotonantajien päätös tarjota tai olla tarjoamatta maksujärjestelyjä typistyisi tyyppitilanteiden mukaiseen

arviointiin.

Esityksessä ehdotetaan kuluttajansuojalain 7 lukuun uutta 23 a §:ää, jossa säädettäisiin luottosopimuksen muuttamisesta annettavista tiedoista. Ehdotuksen mukaan, jos luottosopimusta muutetaan, luotonantajan on ennen ehdotettavien muutosten voimaantuloa ilmoitettava kuluttajalle säännöksessä mainitut tiedot. Ilmoitettavia tietoja olisivat 1) selkeä kuvaus ehdotettavista muutoksista sekä selvitys siitä, mitkä muutoksista edellyttävät kuluttajan suostumusta ja mitkä muutoksista tulevat voimaan lain nojalla, 2) ehdotettujen muutosten voimaantulo sekä 3) kuluttajan käytettävissä olevat valituskeinot ehdotettavien muutosten osalta, määräaika valituksen tekemiselle sekä sen toimivaltaisen viranomaisen nimi ja osoite, jolle valitus voidaan tehdä. Sama tiedonantovelvollisuus koskisi myös kuluttajansuojalain 7 a luvussa tarkoitettua asunto-omaisuuteen liittyvää kuluttajaluottoa, mikä ilmenee viittaussäännöksenä toimivasta kuluttajansuojalain 7 a luvun 31 §:stä.

Säännöksessä mainituilla valituskeinoilla tarkoitetaan kuluttajan mahdollisuutta tehdä luotonantajan toiminnasta ilmoitus kuluttajansuojalain 7 ja 7 a luvun säännösten noudattamista valvovalle viranomaiselle. Koska tällaisen ilmoituksen tekemiselle ei ole erityistä määräaikaa, Kuluttajaliitto katsoo, että kuluttajan kannalta selkeintä olisi, jos säädöstekstissä ei vaadittaisi ilmoittamaan määräaikaa valituksen tekemiselle, vaan se, että määräaikaa ei ole. Tämän ilmaiseminen säädöstekstissä voisi mahdollisesti vähentää epäselvyyttä, kun luotonantajat laativat ilmoituksiaan. Kuluttajaliitto katsoo, että muilta osin ehdotetut muutokset vastaavat kuluttajaluottodirektiivin ja asuntoluottodirektiivin tarkoitusta ja ovat kannatettavia. Ehdotus vastaa myös sisällöllisesti uuden kuluttajaluottodirektiivin 22 artiklaa, joten se on siksikin perusteltu.

Helsingissä 13.2.2025

Kuluttajaliitto ry

Timo Niemi, juristi. OTK